

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat USLU

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÛMET SİSTEMİNE GÖRE
ANAYASA HUKUKU

ANAYASA HUKUKU GENEL ESASLAR
ANAYASA HUKUKU I
TÜRK ANAYASA HUKUKU
ANAYASA HUKUKU II

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat USLU

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Anayasa Hukuku Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÛMET SİSTEMİNE GÖRE

ANAYASA HUKUKU

**ANAYASA HUKUKU GENEL ESASLAR
ANAYASA HUKUKU I
TÜRK ANAYASA HUKUKU
ANAYASA HUKUKU II**

Güncellenmiş ve Yenilenmiş

4. Baskı

FİLİZ KİTABEVİ

İstanbul - 2022

Ekim 2022
Dr. Öğr. Üyesi Ferhat USLU
Anayasa Hukuku

ISBN: 978-975-368-787-4

Dördüncü Baskı: Ekim, 2022

Üçüncü Baskı: Ekim, 2021

İkinci Baskı: Eylül, 2020

Birinci Baskı: Mayıs, 2017

BASKI

Kiraz Medya Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Matbaacı Sertifika Numarası: 40162

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)

Vefa-Fatih/İSTANBUL

Tel: (212) 527 0 718

(850) 441 0 359

Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

*Bu Kitabı 28 Şubat 1997 Askeri Darbesi'nin
Mağdurlarına Adıyorum. Bu Mağdurlardan
Ölenlerine Allah'tan Rahmet; Hayatta Olan-
larına Sağlık ve Afiyetler Diliyorum...*

DÖRDÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ

“Anayasa Hukuku” adlı bu kitap, Anayasa Hukuku Genel Esaslar-Anayasa Hukuku I ve Türk Anayasa Hukuku-Anayasa Hukuku II derslerinin anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla yardımcı ders kitabı olarak tasarlanmıştır.

Bilindiği gibi 21/01/2017 tarih ve 6771 sayılı Kanun’la yapılan Anayasa değişikliklerinin özellikle hükûmet sistemine ilişkin olanlarının 09/07/2018 tarihinde yürürlüğü girmesiyle birlikte, ülkemizde Parlamenter Hükûmet Sistemi terkedilerek Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi’ne geçilmiştir. 22 Ağustos 1909 tarihinde 1876 Kânûn-i Esâsî’de yapılan değişikliklerle Parlamenter Hükûmet Sistemi’nin benimsendiği ve 1961 Anayasası ile 1982 Anayasası’nda yasama ve yürütme organları arasındaki ilişkilerin anılan hükûmet sistemine göre düzenlendiği düşünüldüğünde, ülkemizin Parlamenter Hükûmet Sistemi tecrübesinin oldukça fazla olduğu kabul edilebilir. Bundan dolayı yaklaşık 70 yıllık bir uygulama tecrübesi ve bilgi birikiminin olduğu Parlamenter Hükûmet Sistemi’nin terk edilerek yeni bir hükûmet sisteminin benimsenmesi, ülkemiz için oldukça zor olmuştur. Bu kitap aynı zamanda yaklaşık 4 yıl gibi çok kısa sayılabilecek bir süredir uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi’nin daha iyi anlaşılması için kaleme alınmıştır.

Diğer taraftan günümüzde, niteliğin artırılmadıkça hukuk fakültesi diplomalarının anlamsız hale gelmesi karşısında sağlam bir teorik bilgi birikimi yanında karşılaşılan sorunlar için pratik çözüm önerileri sunma yeteneğinin geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeye bağlantılı olarak kitabın sadece hukuk fakülteleri öğrencileri için değil, ayrıca mezuniyet sonrası girilen KPSS, hâkimlik ve savcılık sınavları ile çeşitli kurum sınavlarına hazırlananlar için de yararlı olacağı düşünülmektedir.

Okuyucu için yararlı olması dileğiyle...

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat USLU

Ekim 2022

İÇİNDEKİLER

DÖRDÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR	XXXI

BİRİNCİ BÖLÜM

ANAYASA HUKUKUNUN BAZI KONULARI

I. ANAYASA HUKUKU I – ANAYASA HUKUKU GENEL ESASLAR DERSİNİN BAZI KONULARI.....	1
1. Hukukun Anlamı ve İşlevi	1
2. “Hukuk, Adalet ve Özgürlük” Kavramları	5
3. “Adalet” Kavramı	16
4. “Anayasa” Kavramı	25
5. Anayasanın Sınıflandırılması	28
a) Katı ya da Sert Anayasalar	29
b) Yumuşak ya da Esnek Anayasalar	31
c) Kazuistik, Ayrıntılı-Detaylı ya da Düzenleyici Anayasalar	31
d) Çerçeve Anayasalar	32
e) Gerçek ya da Sahici Anayasalar	32
f) Gerçek ya da Sahici Olmayan Anayasalar	32
g) Ferman Anayasalar	32
h) Misak Anayasalar	33
i) İtibarî, Sözde ya da Semantik Anayasalar	33
j) Garantist, Güvence Sağlayan ya da Yaşayan Anayasalar	33
k) Kamuflaj Anayasalar	34
l) İdeolojik Anayasalar	34
m) Faydacı Anayasalar	35

İÇİNDEKİLER

n) Orijinal Anayasalar	36
o) Taklit Anayasalar	36
p) Maddi Anlamda Anayasalar	36
q) Şeklî Anlamda Anayasalar	36
r) Yazılı Anayasalar	37
s) Yazılı Olmayan, Teâmülî ya da Geleneksel Anayasalar	37
t) Siyasal ya da Kurumsal Anayasalar ya da Teşkilât Anayasaları.....	38
u) Sosyal Anayasalar	38
6. Anayasal Örf Kavramı	39
7. Anayasa Yapma İktidarı: “Asli Kurucu İktidar”	41
8. Anayasayı Değiştirme İktidarı: “Tali Kurucu İktidar”	47
9. Suistimalci Anayasacılık Kavramı	50
10. “Anayasanın Üstünlüğü ve Bağlayıcılığı” ve “Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü” İlkeleri	53
11. Türk Normlar Düzeninde “Normlar Hiyerarşisi”	59
12. Uluslararası Sözleşmelerin Türk Hukukundaki ve Normlar Hiyerarşisindeki ya da Kurallar Kade- melenmesindeki Yeri	63
13. Hakların Devlete Yüklediği Negatif ve Pozitif Yükümlülükler.....	67
14. Temel Hak ve Özgürlüklerin Anayasa Metinle-rindeki Konumlandırılışları Bağlamında Liberal-Burjuva ve Marksist Anayasaları	68
15. “Tek İsimli İki Turlu Çoğunluk Seçim Siste-mi”nin Özellikleri ve Bu Seçim Sisteminin Siyasi Sonuçları	69
16. Seçim Barajı ve Barajın Anayasaya Aykırılığı Sorunu ...	70
17. Yargı Birliği İlkesi ve Türkiye’nin Askeri Yargı Düzeni	78
18. Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Ulus-lararası Sözleşmelerin Kabul Edilme Süreci	90
19. “Yasama Yetkisinin Devredilmezliği İlkesi” ve Bu İlkenin İstisnaları	99
20. Maddi Kanun/Şekli Kanun Ayrımı.....	102

İÇİNDEKİLER

21. Siyasi İktidarın Nitelikleri ve “Egemenlik” Kavramı ..	103
22. Siyasi İktidarın Kaynağına İlişkin Teokratik Görüşlerle Demokratik Görüşler Arasındaki Temel Farklar	105
23. “Emredici Vekâlet” ve “Temsili Vekâlet” Kavramları ve Bu Kavramların Hükûmet Sistemle-riyle İlişkisi	106
24. Devletin Kökeni Hakkında İleri Sürülen Teori-leri ve Devleti Oluşturan Kurucu Unsurları	108
25. “Millet” ve “Devlet” Kavramları	111
26. “Egemenlik” Devletin Bir Niteliği midir?.....	111
27. “Devlet” ve Devletin “Kurumlar Kurumu” Olması	112
28. Devletin Kökeni ve Doğuşu.....	114
29. Devletin “Hukuki Kişiliği”	115
30. Üniter, Federal ve Bölge Devlet Biçimleri Ara-sındaki Farklar	116
31. Yetki Genişliği İlkesi ve Merkezi-Üniter Devlet.....	118
32. Siyasi Partilerin İşlevleri.....	119
33. Siyasi Parti Sistemleri	120
34. Kitle Partileri	123
35. Baskı Grupları	124
36. Baskı Gruplarının Genel Sınıflandırılması	125
37. İfade Özgürlüğü ve Demokrasi.....	126
38. “Müzakereci Demokrasi” Kavramı	135
39. “Demokrasi Azınlıkların Haklarını Korur, İsteklerini Değil”	138
40. Amerika ve Avrupa Modeli Anayasallık Denetimi	140

İKİNCİ BÖLÜM

1982 ANAYASASI ÖNCESİ OSMANLI-TÜRK ANAYASACILIK HAREKETLERİ

İÇİNDEKİLER

I. 1982 ANAYASASI ÖNCESİ OSMANLI-TÜRK ANAYASACILIK HAREKETLERİ	145
A. Osmanlı-Türk Anayasal Belgeleri.....	145
1. 1808 Sened-i İttifak	145
2. 1839 Tanzimat Fermanı-Gülhane Hattı Hümayûnû	149
3. 1856 Islahat Fermanı.....	152
4. 1875 Adalet Fermanı	158
B. Osmanlı-Türk Anayasaları.....	163
1. 1876 Kânûn-i Esâsî.....	163
a) Yasama Organı: Meclis-i Umumi.....	165
(1) Kanun Yapma Usulü.....	166
(2) Devlet Başkanı Pâdişah II. Abdülhamid'in Meclis-i Umumi'yi Açış Konuşması.....	167
b) Yürütme Organı: Pâdişah ve Heyet-i Vükelâ	173
c) 22/08/1909 Tarihli Anayasa Değişikliğinin 1876 Kânûn-i Esâsî'nin Hükûmet Sistemine İlişkin Düzenlemelerinde Meydana Getirdiği Farklılıklar.....	175
d) Yargı Organı	177
e) Temel Hak ve Özgürlükler	178
2. 1921 Teşkilât-ı Esâsiyye Kânûnı	179
a) Yasama Organı: Türkiye Büyük Millet Meclisi.....	180
b) Yürütme İşlevi ya da Yetkisi	181
c) 1921 Teşkilât-ı Esâsiyye Kânûnı Döneminde Yargı Kuvveti ile Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Anayasal Düzenlemeler	181
3. 1924 Teşkilât-ı Esâsiyye Kânûnı	183
a) Yasama organı: Türkiye Büyük Millet Meclisi	184
b) Yürütme organı: Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu.....	185
c) 1924 Teşkilât-ı Esâsiyye Kânûnı'nun Öngördüğü Demokrasi Anlayışı ve Anayasanın Böyle Bir Demokrasi Anlayışını Benimsemiş Olmasının Nedenleri.....	186
4. 1961 Anayasası.....	189

İÇİNDEKİLER

- a) Anayasanın Temel Siyasi Felsefesi ve Getirdiği Başlıca Yenilikler 189
- b) Yasama Organı: Türkiye Büyük Millet Meclisi (Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi) 191
- c) Yürütme Organı: Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu 192
- d) Parlamenter Hükûmet Sisteminin İşleyişini Güçleştiren Olgular 196
- e) 1961 Anayasası ile 1982 Anayasası'nın Hazırlanış ve Kabul Ediliş Süreçlerindeki Farklılıklar 198

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1982 ANAYASASI İLE İLGİLİ OKUMA PARÇALARI

- I. 1982 ANAYASASI İLE İLGİLİ OKUMA PARÇALARI..... 203**
  - 1. 1982 Anayasası'nın Temel Özellikleri 203
  - 2. 1982 Anayasası'nın "Başlangıç Bölümü"nün Hu-kuksal Niteliği 204
  - 3. Bekletici Sorun (Mesele-i Müstehire) ve Ön Sorun (Mütekaddim Mesele) Kavramları 206
  - 4. "Yasama Sorumsuzluğu" ile "Yasama Dokunul-mazlığı" Arasındaki Farklar 210
  - 5. Rasyonelleştirilmiş Parlamenterizm Kavramı 212
  - 6. Olağanüstü Hallerde Çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler Üzerindeki Denetim 216
  - 7. Olağanüstü Hallerde Çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler Üzerindeki Yargısal Denetim ve Anayasa Mahkemesi'nin Bu Tür Kanun Hükmün-de Kararnameler İle İlgili Olarak Geliştirdiği Öl-çütler.... 218
  - 8. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü 224
  - 9. Soyut Norm Denetimi..... 226

İÇİNDEKİLER

10. Somut Norm Denetimi.....	229
11. Temel Hak ve Özgürlüklerin Askıya Alınması Rejiminin Unsurları.....	232
12. Türkiye Anayasa Mahkemesi	233
13. Anayasa Değişikliklerine İlişkin Kanunların Yargısal Denetimi.....	239
14. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararlarının Yargısal Denetimi.....	241
15. Türkiye Büyük Millet Meclisi Seçimlerinin Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yenilenmesinin Şartları ..	243
16. Siyasi Partiler Kanunu'na Göre Siyasi Partilerin Milletvekili Genel Seçimlerinde Aday Belirleme Yöntemleri	245
17. Siyasi Partilerin Tüzel Kişilik Kazanması ve Kaybetmesi	246
18. Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması-nın Genel Sınırlandırma ya da Özel Sınırlandırma Sebeplerine Bağlı Olarak Yapılmasının, Temel Hak ve Özgürlüklere Etkileri	247
19. Gensoru	250
20. Parlamenter Hükûmet Sistemine Göre Hükûme-tin Kurulması	252
21. Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemine Göre Yürütmenin Göreve Başlaması.....	259
22. Olağanüstü Hal İlan Edilmesi.....	269
23. 1982 Anayasası'nda "Seçimlerin Yenilenmesi"	275

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1982 ANAYASASI'NIN HAZIRLANMASI, KABUL EDİLMESİ VE TEMEL İLKELERİ

İÇİNDEKİLER

I. 1982 ANAYASASI'NIN HAZIRLANMASI VE KABUL EDİLMESİ.....	289
II. 1982 ANAYASASI'NIN TEMEL İLKELERİ	293
A. Cumhuriyetçilik İlkesi	295
B. Üniter Devlet İlkesi	299
C. İnsan Haklarına Saygılı Devlet İlkesi	306
D. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet İlkesi.....	309
E. Demokratik Devlet İlkesi.....	311
F. Laiklik İlkesi	319
G. Sosyal Devlet İlkesi	322
H. Hukuk Devleti İlkesi.....	324
1. Kazanılmış Hak Kavramı	330
İ. Eşitlik İlkesi	332
J. Başlangıçta Belirtilen Temel İlkelere Bağlılık.....	333

BEŞİNCİ BÖLÜM

1982 ANAYASASI'NDA TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER REJİMİ

I. GENEL OLARAK.....	337
II. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	337
A. Kişinin Hakları ve Ödevleri.....	338
1. Kişinin Dokunulmazlığı, Maddî ve Manevî Varlığı	338
2. Zorla Çalıştırma Yasağı	339
3. Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği	339
4. Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması	340
5. Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı	341
6. Konut Dokunulmazlığı.....	346
7. Haberleşme Özgürlüğü	347
8. Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü	354
9. Din ve Vicdan Özgürlüğü	354

İÇİNDEKİLER

10. Düşünce ve Kanaat Özgürlüğü	355
11. Düşünceyi Açıklama ve Yayma Özgürlüğü	355
12. Bilim ve Sanat Özgürlüğü	356
13. Basın Özgürlüğü	356
14. Süreli ve Süresiz Yayın Hakkı	358
15. Kamu Tüzel Kişilerinin Elindeki Basın Dışı Kitle Haberleşme Araçlarından Yararlanma Hakkı	359
16. Düzeltme ve Cevap Hakkı	359
17. Dernek Kurma Özgürlüğü	359
18. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı	360
19. Mülkiyet Hakkı	361
20. Hak Arama Özgürlüğü	361
21. Kanunî Hâkim Güvencesi	361
22. Suç ve Cezalara İlişkin Bazı İlkeler	361
23. İspat Hakkı	362
24. Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması	362
B. Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler.....	362
1. Ailenin Korunması ve Çocuk Hakları	362
2. Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi	363
3. Kıyılardan Yararlanma	363
4. Toprak Mülkiyeti	364
5. Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması	364
6. Kamulaştırma	364
7. Devletleştirme ve Özelleştirme.....	365
8. Çalışma ve Sözleşme Özgürlüğü	365
9. Çalışma Hakkı ve Ödevi.....	365
10. Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı	366
11. Sendika Kurma Hakkı.....	366
12. Toplu İş Sözleşmesi ve Toplu Sözleşme Hakkı.....	366
a) Kamu Görevlileri Hakem Kurulu	367
13. Grev Hakkı ve Lokavt.....	368

İÇİNDEKİLER

a) Yüksek Hakem Kurulu	369
14. Ücrette Adalet Sağlanması.....	372
15. Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması.....	372
16. Konut Hakkı.....	373
17. Gençliğin Korunması.....	373
18. Sporun Geliştirilmesi ve Tahkim	373
19. Sosyal Güvenlik Hakkı.....	373
20. Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması.....	374
21. Sanatın ve Sanatçının Korunması	374
C. Siyasi Haklar ve Ödevler	374
1. Türk Vatandaşlığı.....	375
2. Seçme, Seçilme ve Siyasî Faaliyette Bulunma Hakları... 375	
3. Siyasi Parti Kurma, Partilere Girme ve Partilerden Ayrılma.....	376
4. Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı	379
5. Mal Bildirimi	379
6. Vatan Hizmeti.....	379
7. Vergi Ödevi	379
8. Dilekçe, Bilgi Edinme ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı.....	380
III. HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN SINIRLANDIRILMASI REJİ- Mİ.....	381
A. Olağan Dönemlerde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınır- landırılması	382
1. Öze Dokunma Yasağı	382
2. Sınırlandırmanın Yalnızca Anayasanın İlgili Mad- delerinde Belirtilen Özel Sebeplere Bağlı Olarak Yapılabilmesi	383
3. Sınırlandırmanın Ancak Kanunla Yapılabilmesi.....	386
4. Sınırlandırmanın Anayasanın Sözüne ve Ruhuna Aykırı Olmaması	386
5. Sınırlandırmanın Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Aykırı Olmaması	387

İÇİNDEKİLER

6. Sınırlandırmanın Laik Cumhuriyetin Gereklereine Aykırı Olmaması.....	388
7. Sınırlandırmanın Ölçürlük İlkesine Aykırı Olmaması	388
8. Temel Hak ve Özgürlüklerin Doğasından Kaynaklanan Sınırlar.....	390
9. Anayasa Mahkemesi'nin 27.5.2015 Tarihli Kararının İlgili Bölümleri	391
10. Olağanüstü Dönemlerde Temel Hak ve Özgür-lüklerin Sınırlandırılması-Temel Hak ve Özgür-lüklerin Kullanılmasının Durdurulması.....	398

ALTINCI BÖLÜM

1982 ANAYASASI DÖNEMİNDE SİYASİ PARTİLERİN HUKUKİ REJİMİ

I. GENEL OLARAK.....	403
II. PARTİ KURMA VE PARTİYE ÜYE OLMA	403
A. Parti Kurma.....	403
1. 21.07.2022 Tarihi İtibariyle Faaliyette Olan Siyasi Partiler	404
B. Partiye Üye Olma	408
1. Partilere Üye Olabilenler	408
2. Partilere Üye Olamayanlar.....	408
3. Üyeliğe Kabul Şartları.....	410
III. SİYASİ PARTİ SİCİLİ.....	410
IV. TEŞKİLATLANMA VE ORGANLAR.....	411
A. Siyasi Partilerin Teşkilatı.....	411
1. Partilerin Genel Merkez Teşkilatı.....	412
a) Büyük Kongre.....	412
(1) Büyük Kongrenin Yetkileri	412
(2) Büyük Kongrenin Toplantı Yeter Sayısı.....	414
b) Genel Başkan	414

İÇİNDEKİLER

(1) Eş Genel Başkanlık	415
c) Merkez Karar, Yönetim ve İcra Organları	415
d) Merkez Disiplin Kurulu	416
2. İl Teşkilatı	416
3. İlçe Teşkilatı.....	417
V. SEÇİMLERİN YAPILMASI.....	418
VI. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SİYASİ PARTİ GRUPLARI	420
B. Grup Genel Kurulu	420
C. Grup Yönetim ve Disiplin Kurulları	420
D. Grup Başkanı	420
VII. ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER.....	421
A. İbra	421
B. Organlara İlişkin Diğer Hükümler	421
C. Kamu Yararına Dernek Sayılmama	422
VIII. SİYASİ PARTİLERİN KAPATILMASI REJİMİ.....	422
A. Genel Olarak	423
B. Davanın Açılması ve Görülmesi.....	423
C. Kapatılma Kararı ve Sonuçları.....	424
D. 1961 ve 1982 Anayasaları Döneminde Anayasa Mahkemesi'nde Açılan Siyasi Parti Kapatma Davaları ve Davaların Sonuçları.....	425

YEDİNCİ BÖLÜM

YASAMA ORGANI: TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

I. GENEL OLARAK.....	431
II. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYELERİNİN SEÇİMİ	433
A. Milletvekili Seçilme Yeterliliği	433
B. Seçimlerin Başlangıcı.....	435
C. Ara Seçimler	436

İÇİNDEKİLER

D. Seçimlerin Yönetimi ve Denetimi	437
1. Yüksek Seçim Kurulu.....	437
a) Kuruluşu ve Örgütlenmesi	438
b) Görev ve Yetkileri	441
(1) 7062 Sayılı Kanun'a Göre Görev ve Yetkileri	441
(2) 298 Sayılı Kanun'a Göre Görev ve Yetkileri	442
E. Seçme Hakkının Şartları	444
F. Seçim İlkeleri	446
G. Seçim Çevreleri	449
H. Adaylık	453
İ. Seçim Sistemi	454
J. Seçim Barajı ve Barajın Anayasaya Aykırılığı So-runu	455
III. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYELERİNİN HUKUKİ STATÜSÜ	463
A. Milletvekilliği Sıfatının Kazanılması	463
B. Milletvekillerinin Göreve Başlaması	468
C. Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesi	468
D. Milletvekilliği Sıfatının Düşmesi	469
E. Milletvekilliği İle Bağdaşmayan İşler	471
F. Yasama Bağışıklıkları ya da Parlamenter Muafiyetler	472
1. Yasama Sorumsuzluğu	473
2. Yasama Dokunulmazlığı	475
G. Milletvekillerinin Mali Statüsü	484
IV. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN İÇ YAPISI	485
A. Başkanlık Divanı	485
B. Siyasi Parti Grupları	489
C. Danışma Kurulu	490
D. Komisyonlar	490
V. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN ÇALIŞMA DÜZENİ	498
A. Genel Olarak	498
B. Oylama Yöntemleri	500

İÇİNDEKİLER

C. Toplantı Yeter Sayısı.....	503
D. Karar Yeter Sayıları.....	503
VI. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN GÖREV VE YETKİLERİ	505
A. Kanun Koymak, Değiştirmek, Kaldırmak	506
1. Torba ya da Temel Kanunlar	512
2. Kanunların Veto Edilmesi.....	515
3. Kanunların Yürürlüğe Girmesi	516
B. Bilgi Edinmek ve Denetlemek	517
1. Bilgi Edinme ve Denetleme Araçları	517
a) Yazılı Soru	517
(1) TBMM Başkanlığı'na Soru	518
b) Genel Görüşme	518
c) Meclis Araştırması	519
d) Meclis Soruşturması.....	521
C. Olağanüstü Hal İle İlgili Kararlar	523
D. Olağanüstü Hallerde Çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerini Görüşmek ve Kabul Etmek.....	524
E. Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tekliflerini Görüşmek ve Kabul Etmek.....	524
F. Uluslararası Antlaşmaların Onaylanmasını Uygun Bulmak.....	526

SEKİZİNCİ BÖLÜM

YÜRÜTME ORGANI: CUMHURBAŞKANI

I. CUMHURBAŞKANI	531
A. Genel Olarak	531
B. Cumhurbaşkanının Seçimi	531
C. Cumhurbaşkanının Görevinin Sona Ermesi.....	540
D. Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri	541
E. Cumhurbaşkanının Sorumluluğu	542

İÇİNDEKİLER

1. Hukuki Sorumluluğu.....	542
2. Cezai Sorumluluğu.....	543
F. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı.....	544
G. Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları.....	545
H. Cumhurbaşkanlığı Ofisleri	547
İ. Cumhurbaşkanı Yardımcıları	547
1. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Atanabilmek İçin Gerekli Şartlar	548
2. Cumhurbaşkanı Yardımcılarının Görev ve Yetkileri	548
3. Cumhurbaşkanı Yardımcılarının Sorumluluğu.....	549
J. Bakanlar	550
1. Bakanlıklar.....	550
2. Bakan Atanabilmek İçin Gerekli Şartlar.....	551
3. Bakanların Görev ve Yetkileri.....	551
4. Bakanların Sorumluluğu	552
5. Bakan Yardımcıları	553
K. Devlet Denetleme Kurulu.....	553
L. Milli Güvenlik Kurulu.....	556
M. Yüksek Askerî Şûra.....	558
II. HÜKÛMET SİSTEMİ.....	560
A. 1961 ve 1982 Anayasaları döneminde kurulan Koalisyon ve Azınlık Hükûmetleri	564
III. YÜRÛTMENİN DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ	567
A. Kanun Hükmünde Kararnameler.....	567
1. Olağan Dönem Kanun Hükmünde Kararnameleri.....	567
2. Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim Kanun Hükmünde Kararnameleri	568
B. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri.....	569
C. Cumhurbaşkanlığı Yönetmelikleri	571
D. Tüzükler	572
E. Yönetmelikler.....	573
F. Diğer İşlemler.....	574
IV. OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM USULÜ: OLAĞANÜSTÜ HÂL	574

İÇİNDEKİLER

DOKUZUNCU BÖLÜM

YARGI ORGANI

I. GENEL OLARAK.....	587
II. YÜKSEK MAHKEMELER	587
A. Anayasa Mahkemesi.....	587
B. Yargıtay	587
1. Karar Organları.....	588
a) Daireler	588
b) Hukuk ve Ceza Genel Kurulları.....	588
c) Büyük Genel Kurul	589
d) Başkanlar Kurulları	589
e) Birinci Başkanlık Kurulu.....	590
f) Yüksek Disiplin Kurulu.....	590
g) Yönetim Kurulu	591
2. Yargıtay Daire ve Kurullarının Görevleri.....	591
a) Yargıtay'ın Görevleri.....	591
b) Dairelerin Görevleri	591
c) Hukuk ve Ceza Genel Kurullarının Görevleri.....	593
d) Büyük Genel Kurul'un Görevleri.....	594
e) Başkanlar Kurullarının Görevleri.....	594
f) Yüksek Disiplin Kurulu'nun Görevleri.....	596
g) Yönetim Kurulu'nun Görevleri	596
C. Danıştay.....	596
1. Karar Organları.....	597
a) Daireler	597
b) Genel Kurul	598
c) İdari İşler Kurulu.....	598
d) İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulları	598
e) İçtihatları Birleştirme Kurulu	599

İÇİNDEKİLER

f) Başkanlar Kurulu	599
g) Başkanlık Kurulu	600
h) Yüksek Disiplin Kurulu	600
i) Disiplin Kurulu	601
2. Genel Sekreterlik.....	601
3. İdari Hizmetler.....	601
4. Danıştay Üyelerinin Nitelikleri	601
a) Üye Seçimi.....	602
b) Danıştay Başkanı, Başsavcısı, Başkanvekilleri ve Daire Başkanlarının Nitelikleri, Seçimleri ve Görev Süreleri.....	603
c) Danıştay Tetkik Hâkimi ve Savcılarının Atanmaları ve Dairelere Verilmeleri.....	604
d) Memurların Nitelikleri, Atanmaları, İstihdamı, Nakilleri ve Görevlendirilmeleri.....	604
5. Görevleri	605
a) Dava Dairelerinin Görevleri	606
b) İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurullarının Görevleri	607
c) İçtihatları Birleştirme Kurulunun Görevleri.....	608
d) Danıştay Genel Kurulu'nun Görevleri	608
e) İdari İşler Kurulu'nun Görevleri.....	608
f) Başkanlar Kurulu'nun Görevleri	609
g) Başkanlık Kurulu'nun Görevleri	609
h) Yüksek Disiplin Kurulu'nun Görevleri	610
i) Disiplin Kurulunun Görevleri.....	610
j) Danıştay Başkanının Görevleri	610
k) Danıştay Başkanvekillerinin Görevleri.....	610
l) Daire Başkanlarının Görevleri.....	611
m) Üyelerin Görevleri	611
n) Genel Sekreterin Görevleri	611
o) Danıştay Başsavcısının Görevleri	611
p) Savcıların Görevleri.....	612

İÇİNDEKİLER

q) Tetkik Hâkimlerinin Görevleri	612
6. Göreve İlişkin Kimi Konular.....	613
D. Uyuşmazlık Mahkemesi.....	614
1. Kuruluşu	614
2. Yönetim ve Temsili	615
3. İşleyişi	615
4. Raportörlük	618
III. ASKERİ YARGI.....	618
IV. YARGI ERKİNE İLİŞKİN TEMEL İLKELER	620
A. Hâkimlerin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı	620
B. Hâkimlik Güvencesi	621
V. HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU.....	621
A. Görevleri	623
B. Organlar ve Birimleri	624
1. Başkanlık.....	624
2. Genel Kurul.....	625
3. Daireler	626
4. Genel Sekreterlik	628
5. Tetkik Hâkimleri	630

ONUNCU BÖLÜM

1982 ANAYASASI DÖNEMİNDE ANAYASA MAHKEMESİ VE ANAYASA YARGISI

I. GENEL OLARAK.....	633
II. ANAYASA MAHKEMESİ.....	633
A. Kuruluşu	633
B. Görev ve Yetkileri.....	637
1. Başkan'ın Görev ve Yetkileri	638
2. Genel Kurul'un Görev ve Yetkileri.....	639
3. Bölümlerin Görev ve Yetkileri.....	641

İÇİNDEKİLER

4. Komisyonlar ve Komisyonların Görev ve Yetkileri	641
a) Komisyonlar Raportörlüğü.....	642
III. DENETLENEBİLEN İŞLEMLER	643
IV. DENETİMİN KAPSAMI	643
A. Şekil Bakımından Denetim	643
B. Esas Bakımından Denetim	644
V. DENETİMİN BİÇİMLERİ VE ÖZELLİKLERİ	646
A. Soyut Norm Denetimi- İptal Davası.....	646
B. Somut Norm Denetimi-İtiraz Yolu.....	648
C. Bireylerin Doğrudan Başvurusu-Anayasa Şikâyeti	651
VI. DENETİMİN ETKİ VE SONUÇLARI.....	654
VII. TÜRKİYE'DE ANAYASA MAHKEMESİ'NİN VE ANAYASA YARGISININ İŞLEVLERİ.....	655
I. GENEL OLARAK.....	659
II. ANAYASANIN YAPILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ SÜRECİ.....	659
A. Teklif.....	659
B. Görüşmeler ve Oylamalar	659
C. Karar	660
D. Onay	661
E. Yürürlüğe Girme	666

EKLER

I. EK I: 21/01/2017 TARİHLİ VE 6771 SAYILI KANUN'LA YAPILAN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ.....	673
A. Değişiklik Metni.....	673
B. Değerlendirilmesi	690
1. Genel Gerekçe	690
2. Madde Gerekçeleri	692
3. Karşılaştırmalı Maddeler.....	698
II. EK III: 1982 ANAYASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE HALKOYLAMALARI LİSTESİ (17/05/1987-21/01/2017) .	783

İÇİNDEKİLER

III. EK IV: OSMANLICA-LATİN HARFLERİYLE 1808 SENED-İ İTTİFAK	787
IV. EK V: GÜNÜMÜZ TÜRKÇE'SİYLE 1808 SENED-İ İTTİFAK	793
V. EK VI: OSMANLICA-LATİN HARFLERİYLE 1839 TANZİMAT FERMANI.....	799
VI. EK VII: GÜNÜMÜZ TÜRKÇE'SİYLE 1839 TANZİMAT FERMANI	803
VII. EK VIII: OSMANLICA-LATİN HARFLERİYLE 1856 ISLAHAT FERMANI	807
VIII. EK IX: GÜNÜMÜZ TÜRKÇE'SİYLE 1856 ISLAHAT FERMANI	815
IX. EK X: OSMANLICA-LATİN HARFLERİYLE 1875 ADALET FERMANI.....	823
X. EK XI: 1861 DEVLET BAŞKANI PADİŞAH ABDÜLAZİZ TARAFINDAN CÜLUSUNU MÜ-TEAKİP SADARETE GÖNDERİLEN HAT.....	831
XI. EK XIII: 16/04/2017 TARİHLİ HALKOYLAMASININ KESİNLEŞME KARARI.....	833
BAŞLICA KAYNAKLAR	837
YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ VE YAYINLARI.....	839

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
A.e.	Aynı Eser/Aynı Yer
A.g.e.	Adı Geçen Eser
A.g.m.	Adı Geçen Makale
AK PARTİ	Adalet ve Kalkınma Partisi
APHS	Aklileştirilmiş Parlamenter Hükûmet Sistemi
Art.	Article/Madde
AYMKD	Anayasa Mahkemesi Kararları Dergisi
Any.	Anayasa
ANAP	Anavatan Partisi
AP	Adalet Partisi
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜSBF	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
AÜSBFY	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları
AYM	Anayasa Mahkemesi
BETAM	Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi
BHS	Başkanlık Hükûmet Sistemi
Bkz.	Bakınız
BK	Birleşik Krallık/Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı
Bir.	Birleşim
BMM	Büyük Millet Meclisi
B.N.	Başvuru Numarası
CBK	Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
CGP	Cumhuriyetçi Güven Partisi
CHF	Cumhuriyet Halk Fırkası
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
CHS	Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi
CK	Cumhurbaşkanlığı Kararları
CKMP	Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
CMP	Cumhuriyetçi Millet Partisi

KISALTMALAR

CS	Cumhuriyet Senatosu
CY	Cumhurbaşkanlığı Yönetmelikleri
Çev.	Çeviren/Çevirenler
D.	Dönem
Der.	Derleyen
DEÜHFD	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
DEVA	Demokrasi ve Atılım Partisi
DM	Danışma Meclisi
Dn.	Dipnot
DP	Demokrat Parti
DSP	Demokratik Sol Parti
DTP	Demokratik Toplum Partisi
DYP	Doğru Yol Partisi
E.	Esas Sayısı
Ed.	Editör/Editörler/Yayına Hazırlayan/Yayına Hazırlayanlar
Ed. by	Editör/Yayına Hazırlayan
Eds. by	Editörler/Yayına Hazırlayanlar
ESHİD	Eşit Haklar İçin İzleme Derneği
FAC	Federal Almanya Cumhuriyeti
FC	Fransız Cumhuriyeti
EÜHFD	Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
FİYHB	Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi/ Bildirgesi/Beyannamesi
Gazi ÜHFD	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
GPHS	Güçlendirilmiş Parlamenter Hükûmet Sistemi
GÜHFD	Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HA	Heyet-i A'yân, Meclis-i A'yân
HF	Halk Fırkası
Haz.	Yayına Hazırlayan/Yayına Hazırlayanlar
HFSAD	Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi Dergisi
HM	Heyet-i Meb'ûsan, Meclis-i Meb'ûsan
HP	Hürriyet Partisi
HSK	Hâkimler ve Savcılar Kurulu
HSYK	Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
HU	Heyet-i Umûmî, Meclis-i Umûmî
HV	Heyet-i Vükelâ, Meclis-i Vükelâ

KISALTMALAR

İss.	Issue/Sayı
İçt.	İçtüzük/İçtüzüğü
İHAM	İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi
İHAS	İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi
İK	İspanya Krallığı
İKÜY	İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları
İT	İttihad ve Terakki
İTC	İttihad ve Terakki Cemiyeti
İVH	İcra Vekilleri Heyeti
İÜHFİM	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İÜHFY	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları
K.	Karar Sayısı
Karş.	Karşılaştırınız
KDK	Kamu Denetçiliği Kurumu
KE	Kânûn-ı Esâsî
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KM	Kurucu Meclis
K.S.	Karar Sayısı
K.T.	Karar Tarihi
LEE	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
md.	Madde
MBK	Milli Birlik Komitesi
MC	Milliyetçi Cephe
MDP	Milliyetçi Demokrasi Partisi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MGK	Milli Güvenlik Konseyi
MGKu.	Milli Güvenlik Kurulu
MGS	Milletvekili Genel Seçimi
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi
MHS	Meclis Hükûmeti Sistemi
MİT	Millî İstihbarat Teşkilâtı
MM	Millet Meclisi
MP	Millet Partisi
MSP	Milli Selamet Partisi
MÜHFHAD	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
No.	Numara

KISALTMALAR

O.	Oturum
OHAL	Olağanüstü Hal
p.	Page/Sayfa
par.	Paragraf
para.	Paragraph/Paragraf
pp.	Pages Part/Sayfa Arası/Sayfa Sayısı
PACE	Parliamentary Assembly of the Council of Europe
PHS	Parlamente Hükûmet Sistemi
RF	Rusya Federasyonu
R.G.	Resmî Gazete
RP	Refah Partisi
RPHS	Rasyonelleştirilmiş Parlamente Hükûmet Sistemi
s.	Sayfa
ss.	Sayfa Sayısı/Sayfa Arası
S.	Sayı
SAADET	Saadet Partisi
S.S.	Sıra Sayısı
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
SCOTUS	The Supreme Court of the United States/Birleşik Devletler Yüksek Mahkemesi
SCOTUK	The Supreme Court of the United Kingdom/ Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi
SDÜHFD	Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SHP	Sosyaldemokrat Halkçı Parti
SI	Statutory Instruments
SPK	Siyasi Partiler Kanunu
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
SÜHFD	Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
T.	Tarih
TAAD	Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEK	Teşkilât-ı Esâsiyye Kânûnu
TEPAV	Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TESEV	Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı

KISALTMALAR

TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
TKP	Türkiye Köylü Partisi
TM	Temsilciler Meclisi
TODAİE	Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
Trans. by	Çeviren/Çevirenler
T.V.	Takvîm-i Vekâyi
T.Y.	Baskı Tarihi Yok
v.	Versus/Karşı
Vol.	Volume/Cilt
Y.	Yıl
YBHS	Yarı Başkanlık Hükûmet Sistemi
YBHD	Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi
Y.D.	Yasama Dönemi
YHGK	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YKY	Yapı Kredi Yayınları
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YTP	Yeni Türkiye Partisi
Y.y.	Yayın Yeri Yok
Y.Y.	Yasama Yılı

KISALTMALAR
